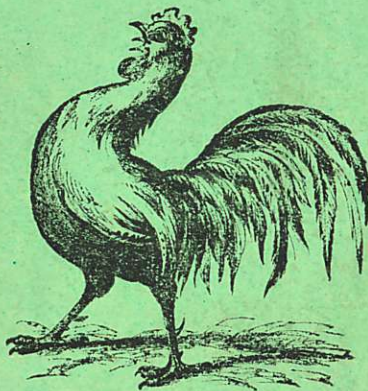

~~317. XI. 88.~~

Uusi

Kuwa-Napinen.

Hinta: nidottuna 25 penniä.

Joensuussa,

Joensuun Kivipaino-yhtiön kustannuksella, 1881.

[Heikki Piiipponen]

Uusi

Kuwa-Mapinen.

Soensussa,

Soensuun kirjaino-yhtiön kirjapainussa ja kustannuksella,

1881.

Alku-lause.

Koti on lasten ensimmäinen koulu. Vanhemmat ovat siinä lapsensa ensimmäiset opettajat. Aapiskirja on lasten ensimmäinen oppikirja. Tämän kirjan tulee siis olla aivan lapsen käsityksen mukainen. Kirjainten pitää siinä ensiksi olla suuria ja harvoja, jotta lapsi ne helposti käsittää. Ollesjani useampia vuosia kirjakauppiaana, kuulin vanhempain usein ostaksiaan aapista moittivan Wiipurin Suom. kirjallisuuden seuran Aapisen kirjaimia epäselviksi ja tahtoivat he sentähden usein mieluummin ostaa tuota vanhan-aikuisia Turun Aapista. Sentähden kirjoitin jo w. 1877 tämän Aapiskirjan, vaikka se nyt vasta painosta ilmestyy. Lukuharjoituksia olen tähän kirjoittanut muutamia hywin yksintertaisia Biplian historiasta tällä perusteella: Muuta perustusta ei taida yksikään panna, waan sen, kuin pantu on, joka on Jeesus Kristus. (1 Kor. 3: 11.) Lasten paras ystävä itse, Jeesus Kristus, siunatsoon tämänkin vähäisen siemenen. Joensuussa Helmikuussa 1881.

S. P.

Ohjeita lapsen opettajalle.

Kirjaimia eli puustawia lapselle opettaessa on lapsi opettettava eroittamaan ne kahteen lajiin:

1. Ääntiöt: a, e, i, o, u, y, ä, ö, joita on 8 ja ääntyvät yksinänsäkin ilman toisten kirjainten avutta.

2. Kerakkeet: b, g, h, j, k, l, m, n, p, r, s, t, w, (wieraskieliset ovat: b, c, f, g, r, z), jotka ääntyvät ääntiöiden keralla eli avulla.

Tawaamaan opettaessa on lapselle huomautettava: jokaisessa tawussa on vähintäänkin yksi ääntiö ja woi ääntiö yksinänsäkin tehdä tawun.

Kaksi yhdenlaisista ääntiöistä riinan samassa tawussa äännetään pitkään esim. aa-muun, kuu-luu. Yksi kerake ääntiöiden välissä kuuluu jälkimäiseen tawuun, esim. ka-la, wa-la. Kaksi keraketta riinan ääntiöiden välissä eroitetaan tawuihinsa niin, että edellinen wiedään edelliseen, jälkimäinen jälkimäiseen tawuun, esim. kap-las, tin-nas, kir-ja. Kolmesta kerakkeesta riinan ääntiöiden välissä kuuluu kaksi edelliseen ja yksi jälkimäiseen tawuun, esim. sir-pi, nyrk-ki, tilk-ku.

Wieraskielisiä kirjaimia b, c, f, g, q, r, z käytetään wieraskielisissä sanoissa.

B äänthy pehmeämmin kuin p, esim. Babylon, Barabbas.

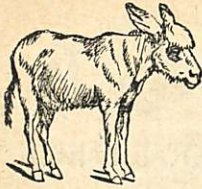
C äänthy kuin k a:n, o:n ja u:n sekä kerakkeiden edellä, muutoin kuin f, esim. Carl (Karl), Cornelius (Kornelius), Clara (Klara), Cilicia (Silia), Cyprus (Sypirus.)

F:n ääntä vastaawaa ei ole suomenkielessä; sen ääni syntyhy huulien välissä puhaltamalla, esim. Fabian, Festus (Ph äänthy samoin kuin f, esim. Pharao.)

D äänthy kuin t, esim. Dwintus (Kwintus), Dwirinus (Kwirinus.)

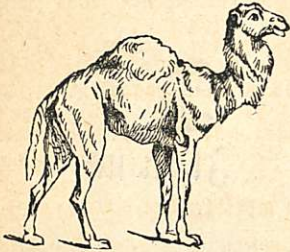
K äänthy niinkuin k, esim. Keres (Kerkies.)

Z äänthy melkein kuin S, esim. Zion (Sfion.)

A a

Aa=fi.

D d

Dro=me=da=ri.

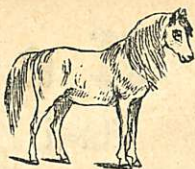
E e

En=fe=li.

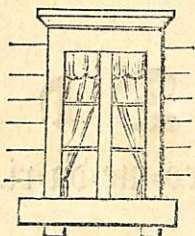
G g

Gi=raf=fi.

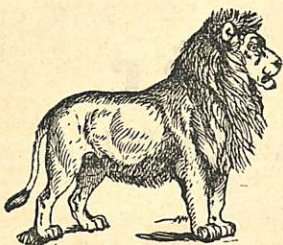
H h

He=wo=nen.

I i

I=ku=na.

I i

Ia=lo=peu=ra.

K k

Koi=ra.

L l

Lai=wa.

M m
Ma=ja=wa.

N n
Nee=fe=ri.

D d
D=ra=wa.

P p
Päs=fi.

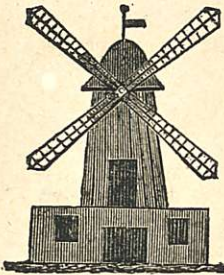
R r

Re-fi.

S s

Si-fa.

T t

Tuu-li-myl-ly.

U u

Uf-fo.

W w

Wen=he.

Y y

Yöf=fö.

Ä ä

Äi-ti.

Ö ö

Öl-ij-lamp-pu.

A B C D E F G

H I K L M N O

P Q R S T U V

W X Y Z [] ^ _

a b c d e f g h i j k l

m n o p q r s t u v

w x y z [] ä ö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

A (B) (C) D E (F) G H
 I J K L M N O P (Q)
 R S T U V W (X) Y
 (Z) (Å) Ä Ö.

a (b) (c) d e (f) g h i j k
 l m n o p (q) r s t u v
 w (x) y (z) (å) ä ö.

Wälimerkit owat:

- ≡ eli - Tawausmerkki käytetään tawuja eroittamaan.
- , on vähäisen pysähksen merkki.
- ; Puolipiste, pitemmän pysähksen merkki.
- : Kaksoispiste käytetään seurausta merkitsemään.
- . Piste, pitemmän pysähksen merkki, käytetään lauseen lopussa.
- ? Kysymysmerkki merkitsee kysymystä.
- ! Huutomerkki merkitsee mielen liikutusta.
- “ Lainausmerkki käytetään, kun toisesta paikasta otettua sanaa eli lausetta käytetään.
- () Sulumerkki käytetään jotakin vähempi-arwoista sanaa eli lausetta pois sulkiessa.
- ’ Poisjättömerkki merkitsee jonkun kirjaimen tahi tawun jääneen pois.
- Matusmerkki käytetään ajattelemisen wiittaukseksi.
- § on Pyhäkä-merkki, * eli † owat osoitusmerkkejä.

A E I O U Y Ä Ö

a e i o u y ä ö

Na, Ge, Zi, Do, Nu, Ny, Nä, Dö.

aa, ee, ii, oo, uu, yy, ää, öö.

ai, ei, oi, ui, yi, äi, öi,

au, eu, iu, ou, äy, öy,

uo, yö, ie.

S Z N L M N P R S T W

h j k l m n p r s t w

ah eh ih oh uh yh äh öh

aah eeh iih ooh uuh yyh ääh ööh

af ef if of uf yf äf öf

aaf eef iif oof uuf yyf ääf ööf

al el il ol ul yl äl öl

aal eel iil ool uul yyl ääl ööl

am em im om um ym äm öm

aam eem iim oom uum yym ääm ööm

an en in on un yn än ön

aan een iin oon uun yyn ään öön

ap ep ip op up yp äp öp

aap	eep	iip	oop	uup	hyy	äap	ööp
ar	er	ir	or	ur	yr	är	ör
aar	eer	iir	oor	uur	hyr	äär	öör
aas	ees	iis	oos	uus	hys	äas	öös
aas	ees	iis	oos	uus	hys	ääs	öös
at	et	it	ot	ut	yt	ät	öt
aat	ett	iit	oot	uut	hyt	ää	ööt.

ha	he	hi	ho	hu	hy	hä	hö
haa	hee	hii	hoo	huu	hyy	hää	höö
ja	je	ji	jo	ju	ji	jä	jö
jaa	jee	jii	joo	juu	jyy	jää	jöö
fa	fe	fi	fo	fu	fy	fä	fö
faa	fee	fii	foo	fuu	fyy	fää	föö
la	le	li	lo	lu	ly	lä	lö
laa	lee	lii	loo	luu	lyy	lää	löö
ma	me	mi	mo	mu	my	mä	mö
maa	mee	mii	moo	muu	myy	mää	möö
na	ne	ni	no	nu	ny	nä	nö
naa	nee	nii	noo	nuu	nyy	nää	nöö
pa	pe	pi	po	pu	py	pä	pö
paa	pee	pii	poo	puu	pyy	pää	pöö
ra	re	ri	ro	ru	ry	rä	rö

raa	ree	rii	roo	ruu	ryh	rää	röö
sa	see	sii	soo	suu	syh	sää	söö
ta	tee	tii	too	tuu	tyh	tää	töö
wa	wee	wii	woo	wuu	wyh	wää	wöö

hai	hei	hoi	hui	hyi	häi	höi
hau	heu	hiu	hou	hyh	höh	
		huo	huo	hyö	hie	
jai	jei	joi	jui	jiyi	jäi	jöi
jau	jeu	jiu	jou	jiyh	jöh	
		juo	juo	jiö	jie	
kai	kei	koi	kui	kyi	käi	köi
kau	keu	kiu	kou	kyh	köh	
		kuo	kuo	kyö	kie	
lai	lei	loi	lui	lyi	läi	löi
lau	leu	liu	lou	lyh	löh	
		luo	luo	lyö	lie	
mai	mei	moi	mui	myi	mäi	möi
mau	meu	miu	mou	myh	möh	
		muo	muo	myö	mie	

nai	nei	noi	nui	nyi	näi	nöi
nau	neu	niu	nau	näy	nöy	
		nuo	nyö	nie		
pai	pei	poi	pui	pyi	päi	pöi
pau	peu	piu	pou	päy	pöy	
rai	rei	roi	rui	ryi	räi	röi
rau	reu	riu	rou	räy	röy	
		ruo	ryö	rie		
fai	fei	foi	fui	fyi	fäi	föi
fau	feu	fiu	fou	fäy	föy	
		fuo	fyö	fie		
tai	tei	toi	tui	tyi	täi	töi
tau	teu	tiu	tou	täy	töy	
		tuo	työ	tie		
wai	wei	woi	wui	wyi	wäi	wöi
wau	wen	wiu	wou	wäy	wöy	
		wuo	wyö	wie		
ham	jem	kim	lom	num	nyu	pöm
haam	jeem	kiim	loom	nuum	nyyu	pööm
röm	fan	rem,	wim			
rööm	faam	teem	wiim			
han	jen	kin	lon	mun	nyu	pön
haan	jeen	kiin	loon	muun	nyyu	pöön
rön	fan	ten	win			
röön	faan	teen	wiin			
hap	jep	kip	lop	mup	nyu	päp

haap	jeep	fiip	loop	muup	nyyp	pääp
röp	ſap	tep	wip			
rööp	ſaap	teep	wiip			
har	jer	fir	lor	mur	nyr	pär
haar	jeer	fiir	loor	muur	nyyr	päär
rör	ſar	ter	wir			
röör	ſaar	teer	wiir			
has	jes	fis	los	mus	nyſ	päs
haas	jees	fiis	loos	muus	[nyys	pääs
rös	ſas	tes	wis			
röös	ſaas	tees	wiis			
hat	jet	fit	lot	mut	nyht	pöt
haat	jeet	fiit	loot	muut	nyht	pööt
röt	ſat	wit				
rööt	ſaat	wiit.				

Ma. Pii. Pui. Suu. Luu. Kuu. Työ. Yö.
 Pyy. Pää. Koi. Woi. Syö. Zuo. Työ. Myö.

Ju=ma=la. J=ſä. Mi=ti. Wan=hem=mat. Lap=ſet. He=wo=nen. Leh=mä. War=ſa. Wa=ſik=ka. Si=ka. Por=ſas. Koi=ra. Kis=ſa. Pen=tu. Ke=ki. Kär=ri. Oh=ja. Pää. Jal=ka. Kau=la. Sil=mä. Ke=nä. Suu. Huu=li. Leu=ka. Poſ=ki. Kor=wa. Ot=ſa. Ol=ka=pää. Kin=ta. Wat=ſa. Sel=kä. Pol=wi. Sää=ri. Sor=mi. War=was. Kyn=ſi. Ta=lo. Huo=ne. D=wi. Ik=ku=na. Uu=ni. Ra=ki. Mat=

to. Kat-to. Sei-nä. Lat-tia. Kyn-nys. Por-ras.
 Port-ti. Pi-ha. Tal-li. Ka-wet-ta. Nit-ta. Pii-
 te-ri. Mi-ta. Nu-ra. Sa-ra. Kar-hi. Kuok-ka.
 Kir-wes. Sirp-pi. Wii-ka-te. Kell-ka. Suk-set.

Hy-wä Ju-ma-la. Ka-kas äi-ti. Hy-wä i-sä.
 Kaf-kaat wan-hem-mat. Pie-ni lap-si. Tot-te-le-wai-
 nen lap-si. Kau-nis he-wo-nen. Pie-ni lin-tu. I-so
 leh-mä. Wirk-ku war-sa. Pie-ni wa-sit-ka. Sie-wä
 re-ki. Hy-wä kär-ri.

Mi-nä lu-en. Si-nä is-tut. Hän it-tee. Poi-ka
 juok-see. Tyt-tö nau-raa.

Ju-ma-la on hy-wä. Mi-ti on ra-kas. I-sä on
 hy-wä. Ju-ma-la on hen-ki. Ju-ma-la ra-kas-taa.
 Ju-ma-la suo-je-lee. Mi-ti ru-koi-lee. I-sä kyn-tää.
 Mi-ti lei-poo. Lap-si lu-kee. He-wo-nen hir-nuu.
 War-sa juok-see. Leh-mä am-muu. Lam-mas mää-
 khy. Ju-ma-la ra-kas-taa ih-mi-siä. Ih-mi-set ru-
 koi-le-wat Ju-ma-laa. Lap-set lu-ke-wat kir-jaa. Ih-
 mi-set o-wat syn-ti-set. Ju-ma-la on wan-hurs-kas.
 Ju-ma-la nä-kee kait-ki, Ih-mi-nen ei nä-e Ju-ma-
 laa. Pap-pi saar-naa. Ju-ma-la ra-kas-taa hy-wiä,
 waan wi-haa pa-ho-ja. Wa-leh-te-le-mi-nen on syn-
 ti. Ju-ma-la ei kuo-le. Ih-mi-nen kuo-lee syn-nin
 täh-den. Ih-mi-nen on kuo-le-wai-nen. Ih-mi-nen
 kuo-lee.

Muuta perustusta, ei taida yffikään
panna waan se kuin pantu on, joka on
Jesús Kristus. (1 Kor. 3: 11.)

Quo-mi-fes-ta.

Al-lus-sa loi Ju-ma-la tai-waan ja maan. Maa
o-li au-ti-o ja tyh-jä. Ju-ma-la ja-noi: tul-foon wal-
keus ja wal-keus tu-li. Ju-ma-la e-roit-ti wal-keu-
den pi-mey-des-tä. Ju-ma-la kut-sui wal-keu-den päi-
wäk-si ja pi-mey-den yök-si. Ju-ma-la e-roit-ti we-
det. Ju-ma-la te-ki wah-wuu-den. Ju-ma-la kut-sui
wah-wuu-den tai-waak-si. Ju-ma-la ja-noi: ko-foon-
tu-foot we-det tai-waan al-la e-rin-o-mai-seen paif-
kaan, niin et-tä kui-wa nä-tyy. Ju-ma-la kut-sui kui-
wan maak-si. Ju-ma-la kut-sui we-si-en ko-kouf-set
me-ref-si. Ju-ma-la loi ruo-hot, puut ja muut kas-
wit. Ju-ma-la loi au-rin-gon, kuun ja täh-det. Ju-
ma-la loi kait-ki-nai-set e-läi-met. Wii-met-si loi Ju-
ma-la ih-mi-sen mie-hef-si ja wai-mok-si. En-si-mäi-
sen mie-hen ni-mi o-li Na-ta-mi. Ge-wa o-li en-si-
mäi-nen wai-mo. Kait-ki mi-tä Ju-ma-la o-li teh-
nyt o-li-wat san-gen hy-wät. Kuu-te-na päi-wä-nä
loi Ju-ma-la tai-waan ja maan ja mi-tä niis-sä on.
Seit-se-män-te-nä päi-wä-nä le-pä-si Ju-ma-la kai-
tis-ta te-ois-tan-sa ja py-hit-ti sen le-po-päi-wäk-si.

Syu-tiin-lan-tee-mi-fes-ta.

Ju-ma-la pa-ni Na-ta-min ja Ge-wan pa-ra-dii-
fiin E-de-nis-sä. Pa-ra-di-si o-li kau-nis kas-wi-tar-
ha. Sii-nä kas-woi kau-nii-ta pui-ta. E-lä-män puu
o-li kes-kel-lä pa-ra-dii-sia, niin myös hy-wän ja pa-
han tie-don puu. Her-ra Ju-ma-la käs-ki ih-mis-tä
ja ja-noi: Syö kait-ki-nai-sis-ta puis-ta Pa-ra-dii-sis-
sa. Mut-ta hy-wän ja pa-han tie-don puus-ta ä-lä syö;
sil-lä jo-na päi-wä-nä si-nä sii-tä syöt, pi-tää si-nun

kuo-le-mal-la kuo-le-man. Käär-me o-li ka-wa-lin e-läi-mis-tä. Käär-me sa-noi wai-mol-le: sa-noi-ko Ju-ma-la, ä-l-käät syö-kö kait-ki-nai-sis-ta puis-ta Pa-ra-dii-sis-sa? Wai-mo sa-noi käär-meel-le: me syöm-me nii-den pui-den he-del-mis-tä, jot-ka o-wat Pa-ra-dii-sis-sa; mut-ta sen puun he-del-mäs-tä, jo-ka on kes-kel-lä Pa-ra-dii-sia, on Ju-ma-la sa-no-nut: ä-l-käät syö-kö sii-tä ja ä-l-käät ru-wet-ko sii-hen, et-tä et-te kuo-li-si. Käär-me sa-noi wai-mol-le: ei suin-kaan pi-dä tei-dän kuo-le-mal-la kuo-le-man, waan Ju-ma-la tie-tää et-tä jo-na päi-wä-nä te syöt-te sii-tä, au-ke-ne-wat tei-dän sil-män-ne, ja te tu-let-te niin-kuin Ju-ma-la tie-tä-mään hy-wän ja pa-han. Wai-mo kat-soi puu-ta hy-wäl-si syö-dä ja i-ha-nak-si näh-dä ja su-loi-sel-si an-ta-maan ym-mär-rys-tä. Wai-mo ot-ti sen he-del-mäs-tä ja söi ja an-toi mie-hel-len-sä ja hän söi. Sil-loin au-ke-ni-wat hei-dän sil-män-sä. He nä-ki-wät o-le-wan-sa a-las-ti. He te-ki-wät it-jel-len-sä peit-tei-tä sii-ku-na-puun leh-dis-tä. He kuu-li-wat Her-ran Ju-ma-lan ää-nen Pa-ra-dii-sis-sa. A-la-ta-mi ly-myi e-män-ti-nen-jä Her-ran Ju-ma-lan kas-woin e-des-tä. Her-ra Ju-ma-la kut-sui A-la-ta-mia. Her-ra Ju-ma-la sa-noi A-la-ta-mil-le: et-kös syö-nyt sii-tä puus-ta, jos-ta mi-nä si-nua kiel-sin syö-mäs-tä? A-la-ta-mi sa-noi: wai-mo, jon-ka an-noit mi-nul-le, an-toi mi-nul-le sii-tä puus-ta, ja mi-nä söin. Her-ra Ju-ma-la sa-noi wai-mol-le: mik-sis sen teit? Wai-mo sa-noi: Käär-me pet-ti mi-nun ja mi-nä söin. Her-ra Ju-ma-la ki-ro-si käär-meen. Her-ra Ju-ma-la sa-noi: wai-mon sie-me-nen pi-tää käär-meen pään rik-ki pol-ke-man. Ju-ma-la sa-noi wai-mol-le: mi-nä saa-tan si-nul-le pal-jo tus-kaa ja si-nun tah-to-si pi-tää mie-he-si al-le an-net-tu o-le-man. Ju-ma-la sa-noi A-la-ta-mil-le: si-nun ot-sa-si hies-jä pi-tää si-nun

syö-män lei-pää sii-hen as-ti kuin si-nä maak-si jäl-
leen tu-let; sil-lä si-nä o-let maa, ja maak-si pi-tää si-
mun jäl-leen tu-le-man. Ja Her-ra Su-ma-la a-joi
ih-mi-set u-los Pa-ra-dii-sis-ta.

We-den-pai-fu-mi-seš-ta.

Ih-mi-set li-sään-tyi-wät maan pääl-lä. Ja pa-
huus li-sään-tyi myös. Her-ra Su-ma-la päät-ti hu-
kut-taa ih-mi-set. Mut-ta Noa o-li hurs-kas ja Su-
ma-li-nen. Su-ma-la ar-mah-ti No-aa. Her-ra Su-
ma-la käs-ki No-aa te-ke-mään ar-kin (lai-wan) hou-
gas-ta. Her-ra Su-ma-la käs-ki No-aa ark-kiin e-
män-tän-sä ja poi-kain-sa ja hei-dän e-män-täin-sä
kans-sa. No-al-la o-li kol-me poi-kaa: Sem, Ham
ja Ja-fet. Her-ra Su-ma-la käs-ki No-an ot-ta-maan
ark-kiin pa-rin kait-kia e-läi-miä. No-a te-ki kait-ki
mi-tä Su-ma-la käs-ki. Sit-te sa-toi maal-le nel-jä-
kym-men-tä päi-wää ja nel-jä-kym-men-tä yö-tä. We-
det pai-sui-wat ja nou-si-wat kor-keam-mal-le kor-kei-
ta wuo-ria. We-det o-li-wat maal-la sa-ta wii-fi-
kym-men-tä päi-wää. Kait-ki ih-mi-set ja e-läi-met
huk-kui-wat. Su-ma-la nos-ti tuu-len. We-det juok-
si-wat pois. No-an ark-ki sei-sat-tui U-ra-ra-tin wuo-
rel-le. No-a lä-het-ti kyyh-kyi-sen u-los ar-kis-ta.
Se pa-la-si ta-ka-sin. No-a o-dot-ti wie-lä seit-se-
män päi-wää. No-a lä-het-ti taas kyyh-kyi-sen. Se
toi eh-to-puo-lel-la öljy-puun leh-den. Seit-se-män
päi-wän pe-räs-tä lä-het-ti No-a taas kyyh-kyi-sen.
Se ei pa-lan-nut. No-a läk-si pois ar-kis-ta ja wei-
ulos kait-ki mi-tä hä-nen ty-kö-nän-sä o-li.

No-a ra-ken-si Her-ral-le alt-ta-rin ja uh-ra-si
polst-to-uh-rin. Ja Su-ma-la siu-na-si No-an ja hä-
nen poi-kain-sa. Her-ra janoi: mi-nä teen tei-dän kans-

san-ne lii-ton, et-tei täst-e-des e-nään pi-dä kaik-fe-a li-haa we-den-pai-su-mi-sel-la hu-fu-tet-ta-man.

Ab-ra-ha-mis-ta.

Is-mi-set rik-koi-wat Su-ma-lan tah-don. Is-mi-set pal-we-li-wat e-pä-ju-ma-lia. Mut-ta Ab-ra-ham o-li hurs-kas. Ab-ra-ham a-sui Me-so-po-ta-mi-as-sa. Her-ra Su-ma-la käs-ki Ab-ra-ha-min muut-ta-maan Kaa-naan maa-han. Her-ra Su-ma-la ja-noi Ab-ra-ha-mil-le: Si-un-sa pi-tää kaik-ki su-fu-kun-uat maau pääl-lä sin-na-tuk-si tu-le-man. Ab-ra-ham tot-te-li Su-ma-laa. Ab-ra-ham muut-ti Kaa-naan maa-han e-män-tän-sä Saa-ran ja wel-jen-sä po-jan Lo-tin kans-sa. Kaa-naan maas-sa ja-noi He-r-ra Ab-ra-ha-mil-le: si-un-ni sie-me-nel-les au-nan mi-nä tä-män maan. Ab-ra-ham ra-ken-si Her-ral-le alt-ta-rin ja saar-na-si Her-ran ni-mes-tä. Ab-ra-ham o-li ri-kas. Hä-nel-lä o-li pal-jo kar-jaa, ho-piaa ja kul-taa. Ab-ra-ha-mil-la o-li poi-ka Is-sak. Is-sa-kin poi-ka o-li Ja-kob. Her-ra kut-sui Ja-kobia Is-ra-e-lis-si. Ja-kob-in jäl-keen-tu-le-wai-set kut-sut-tiin Is-ra-e-lin kan-sak-si. Is-ra-e-lin kan-san e-si-i-sät o-li-wat: Ab-ra-ham, Is-sak ja Ja-kob.

Mo-ses-ses-ta.

Is-ra-e-lin kan-sa o-li Su-ma-lan wa-lit-tu kan-sa. Mut-ta u-sein te-ki-wät Is-ra-e-li-lai-set-kin syn-tiä. He jou-tui-wat E-gyp-tin maa-han or-juu-teen. Su-ma-la tah-toi hei-tä ta-ka-sin Kaa-naan maa-han. Her-ra ja-noi Mo-ses-sel-le: joh-da-ta si-nä kau-sani Is-ra-e-lin lap-set E-gyp-tis-tä. Her-ra käs-ki Mo-ses-sel-le a-wuk-si wel-jen-sä A-ro-nin. E-gyp-tin ku-nin-kaan ni-mi o-li Fa-ra-o. Hän ei tah-to-nut las-kea Is-ra-e-lin lap-sia pois E-gyp-tis-tä. Her-ra käs-ki

Mo=ses=sen te=ke=mään ih=me=töi=tä. Her=ra ran=kai=fi
E=gyp=ti=läi=siä. Wii=mein pää=si=wät Is=ra=e=lin lap=

set pois E=gyp=tis=tä.

Mo=ses joh=dat=ti hei=tä Pu=nai=sen me=ren y=li.
Pu=nai=sen me=ren we=si ja=kau=tui. E=gyp=ti=läi=set
a=joi=wat ta=kaa. Her=ra hu=kut=ti hei=dät me=reen.
Is=ra=e=lin lap=set söi=wät kor=wes=sa man=naa. Sii=

nain wuo=rel=la an=toi Her=ra la=kin=sa. Pais=sa on
kym=me=nen käs=kyä. Mo=ses kuo=li mat=kal=la. Jo=

sua wei Is=ra=e=lin lap=set Kaa=naan maa=han.

Jesuksen syntymisestä.

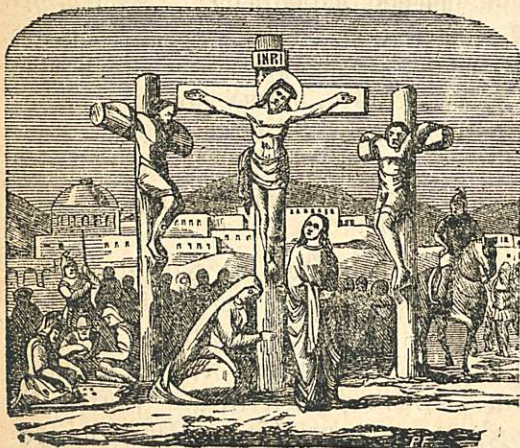
Mika oli tähtetty. Jumala lähetti poikansa wa-
pahtamaan ihmisiä synnistä. Augustus oli silloin
keisarina. Hän käski kaikkia maailmassa werolliseksi
laskettamaan. Josef ja hänen emäntänsä Maria asui-
wat Nazaretissa Galilean maassa. He lätsiwät Ju-
dean maahan Betlehemin kaupunkiin panettamaan it-
seänsä werolle. Betlehemissä oli silloin paljo kansaa.
Maria ja Josef eiwät saaneet sijaa asuinhuoneessa.
He oliwat yötä tallissa. Maria synnytti pojan, ka-
paloitsi sen ja pani soimeen. Paimenet walwoiwat
siinä paikkakunnassa. Herran enkeli seisoi paimenten
luona. Herran kirkkauus ympäri walaisi heitä. Pai-
menet peljästyiwät. Enkeli sanoi paimenille: „älkää
peljätkö. Minä ilmoitan teille suuren ilon, joka on tu-
lewa kaikelle kansalle. Teille on tänä päivänä syntynyt
Wapahtaja, joka on Kristus Herra Dawidin kaupungissa.
Tämä on teille merkiksi: te löydätte lapsen kapaloitu-
na soimesa.“ Enkelin kanssa oli kohta tairwaallisen
sotawäen joukko. He kiittiwät Jumalaa ja sanoiwat:
„kunni oltoon Jumalalle korkeudessa ja maassa rauha,

ihmisille hyvä tahto." Enkelit menivät taivaaseen. Paimenet menivät Betlehemiin. He löysivät Marian ja Josefia, niin myös lapsen soimesa. Paimenet julistivat mitä heille lapsesta sanottu oli. Kaikki ihmettelivät sitä, mitä paimenet heille sanoivat. Maria kätki kaikki nämä sanat, tutkistellen sydämessänsä.

Jesús siunaa lapsia.

Jesús on lasten ystävä. Lapsia tuotiin Jesuksen luo, että Hän siunaisi heitä. Jesuksen opetuslapset nuhtelivat niitä, jotka toivat lapsia. Mutta Jesús sanoi: „sallikaat lasten tulla minun tyköni ja älkää kieltäkö heitä; sillä senkaltaisten on Jumalan valtakunta. Totisesti sanon minä teille: jokin, joka ei Jumalan valtakuntaa ota vastaan niinkuin lapsi, ei hän siunakaan tule siihen sisälle.” Ja Hän otti heitä sylinsä, pani käteensä heidän päällensä ja siunasi heitä.

Jesuksen kuolema ristin-hirsiuudessa.

Juutalaiset eivät tunteet Jesusta Jumalan Pojaksi. Juutalaiset vihaisivat ja pilkksivat Jesusta. Pilatus oli silloin Juutalaisten maaherrana. Hänen pakoittivat

Suutalaiset tuomitsemaan Jeesuksen kuolemaan. He huusivat: „ristiinnaulitse, ristiinnaulitse häntä!“ Pilatus antoi Jeesuksen ristiinnaulittavaksi. Jeesus wiettiin ulos Jerusalemin kaupungista Golgata nimiselle paikalle ristiinnaulittavaksi. Jeesus kantoi itse ristiänsä. Paljo seurasi kansaa ja waimoja, jotka itkivät ja parkuivat. Jeesus sanoi heille: „älkää minua itkekö, waan itkekää itseänne ja teidän lapsiänne!“ Jeesus oli hyvä tappajillensakin. Ristisjä riippuesijansa sanoi Jeesus: „Isä auna heille anteeksi, sillä eiwät he tiedä mitä he tekewät. Ristin juurella seisoi myös Jeesuksen äiti, Maria, ja se Jeesuksen opetuslapsi, jota Hän rakasti. Jeesus sanoi: waimo katso poikaas! Ja opetuslapselle sanoi Hän: katso sinun äitiäs! Opetuslapsi otti Marian tykönsä. Samalla ristiinnaulittiin myös kaksi pahantekijää. Toinen näistä sanoi pilkaten Jeesukselle: „jos sinä olet Kristus, niin auta itseäs ja meitä!“ Toinen tunnusti syntinsä ja sanoi Jeesukselle: „Herra muista minua, koska tulet walta-kuntaas!“ Jeesus sanoi: „totisesti, tänä päivänä pitää sinun oleman minun kansani paradiisissa.“ Synkkä pimeys tuli maan päälle. Jeesus huusi korkialla äänellä: „minun Jumalani, minun Jumalani! miksi minun ylönn annoit!“ Sitte sanoi Jeesus: „minua janottaa! Kotta antoi eräs juoda Hänelle ätikkaa sienessä. Suotuansa sanoi Jeesus: „se on tähtetty.“ Jeesus huusitti „Isä minä annan minun henkeni sinun käsiis!“ Jeesus kallisti päänsä ja kuoli.

Maa järjisi, kalliot halkesiwat ja haudat aukeni-wat ja temppelin esirippu repeyi kahtia ylhäältä alas. Josef Arimatiasta ja Nikodemus woitelivat Jeesuksen ruumiin mirhamilla. He hautasiwat Jeesuksen ruumiin kallioon hakattuun hautaan ja wierittiwät suuren kiven sen päälle. Suutalaiset pelkäsiwät Jeesuksen ope-

tuslasten varastawan Jesuksen ruumiin haudasta. He panivat wartijat haudalle ja lukitsivat kiiven si-
netillänj.

Jesuksen ylösnousemista.

Jesus makasi haudassa perjantai-illasta sunnuntai-aamuun asti. Warhain sunnuntai-aamuna tapah-
tui suuri maan järitys. Herran enkeli astui alas
taiwaasta ja wieritti kiiven Jesuksen haudalta. Jesus
nousi ylös. Wartijat hämmästyivät ja pakenivat.
Warhain pääsiäis-aamuna tuli Maria Magdalena ja
muutamia muita waimoja haudalle woidellaksensa Je-
suksen ruumista. He puhuivat keskenänsä: kuka meille
wierittää kiiven haudalta? Mutta kun tulivat pai-
kalle, näkivät kiiven wieritetyksi. Maria Magdalena
juoksi ilmoittamaan sen Jesuksen opetuslapsille Pietarille ja
Johannekselle. Toiset waimot menivät sijalle
hantaan. Siellä oli enkeli kiiltämissä waatteissa ja
sanoi: „te etsitte Jesta Nazareenusta. Ei Hän ole
täällä, mutta nousi ylös.“ Waimot palasivat pois
haukalta. Pietari ja Johannes juoksiivat myös hau-
dalle. He näkivät käärinliinat, waan eivät löytäneet
Jesta. Maria Magdalena tuli uudestaan haudalle
ja itki siinä. Jesus näkyi hänelle ja sanoi: waimo,
mitäs itket? Maria ei ensin tuntenut Jesta. Je-
sus sanoi: Maria! Nyt tunsi Maria Jesuksen ja sanoi:
Mestari! Jesus sanoi: mene weljeini tyköön ja sano
heille: minä meuen ylös Hänä ja teidän Hänne tyköön,
minun Jumalani tykö ja teidän Jumalanne tyköön. Ma-
ria ilmoitti opetuslapsille nähneensä Herran.

Jesuksen taiwaasen astumisesta.

Keljäkymmentä päivää ylösnousemisen jälkeen
wiipyi Jesus maan päällä. Hän puhui Jumalan wal-

takunnasta. Opetuslapsensa ja muut näkivät Häntä. Hän kotosi opetuslapsensa wuorelle Galileassa ja sano: minulle on annettu kaikki woima taiwaassa ja maan päällä. Menkääät siis kaikkeen maailmaan ja saarnatkaat ewankeliumia kaikille luoduille ja opettakaat kaikkea kansaa ja kastakaat heitä nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Ja opettakaat heitä pitämään mitä minä olen teille käskent. Joka usko ja kastetaan, se tulee autuaaksi; mutta joko ei usko, se kadotetaan.

Jesus wei opetuslapsensa Öljymäelle. Jesus nosti kätensä ja siunasi opetuslapsiansa. Nyt erosi Jesus opetuslapsistansa. Jesus astui taiwaasen pilwessä. Opetuslapset näkivät sen. Kaksi miestä walkeissa waatteissa seisoi heidän wierellänsä. Nämä sanoivat: Galilean miehet! mitä te seisotte ja katsotte taiwaasen? Tämä Jesus, joka teiltä otettiin ylös taiwaasen, on niin tulewa, kuin te Hänen menewänku näitte."

Wir-ren wärs-sy-jä.

Nyt lasteumme lewolle
O rakas Jesu anna me
Yön rauhassasi lepäämme
Lamulla rauhaas heräämme!

Suo nousen jälleen raitisna,
Sua kiittämähän walmisna,
Kuin olet aiwan armias,
Suloinen, hywä, laupias!

Nyt amen, amen turwaisest'
Meit' autat Jesus armoisest'
Rauhassas maata menemme,
Sun nimehes me nukumme.

Dujasti mielees paina
Ja pidä muistosjas,

Ett' ompi Herra aina
Lapsilleen laupias!
Hän uskowaisiaan
Ei heitä milloinkaan,
Waan murheen heistä kantaa
Ja holhoo ainian.

Kiitos olkoon Jumalan
Luojan maan ja taiwahan,
Minaisesta armostaan
Runsaasta lahjoistaan.
Herra kaikki ramitsee,
Tarpeet meille taritsee,
Kuumihimme ruualla
Sielun ruokki sanalla.

Sull' kiitos Isä olkohon

Mun autit päivän valohon,
 Yön synkkydesjä suojelit
 Wahingot, waarat poistelit.

Nöyrästi Jesus rukoilin:
 Suo armos, riennä avuksen'
 Mua tänä pänä suojele
 Ja vastoin waaraa warjele!

Sun haltuus rafas Isäni
 Mä annan aina itseni,

Mun sielun', ruumiin tawaran'
 Ne ota Herra wastahan.

Wakaana Herran teitä
 Waella ainian,
 Ja huolet kaikki heitä
 Jumalan huomahan!
 Jos Herra siunausta
 Ei anna töillesi,
 Et waan jä sitä muusta
 Saa pyrinneillesi.

Her-ran Ru-ko-us.

Isä mei-dän, jo-ta o-let tai-wais-sa!
 Py-hi-tet-ty ol-foon Si-nun Mi-mes. Lä-
 hes tul-foon Si-nun wal-ta-kun-tas. Ta-
 pah-tu-foon Si-nun tah-tos niin maas-sa
 kuin tai-waas-sa. Mu-na meil-le tä-nä päi-
 wä-nä mei-dän jo-ta-päi-wäi-nen lei-päm-me.
 Ja an-na meil-le mei-dän syu-tim-me an-
 teek-si, niin-kuin me-kin an-teek-si an-nam-me
 mei-dän wel-wol-lis-tem-me. Ja ä-lä joh-
 da-at mei-tä kin-sa-uk-seen. Mut-ta pääs-tä

mei-tä pa-has-ta. Sil-lä Si-nun on wal-ta-kuu-ta ja woi-ma ja kuu-nia i-jau-kai-ki-fes-ti. A-men.

Uskon-tunnustus.

Minä uskon Jumalan päälle, Isän kaikkivaltiaan, taiwaan ja maan Luojan.

Minä uskon Jesuksen Kristuksen päälle, Hänen ainoan Poikansa, meidän Herramme, joka siki Pyhästä Hengestä, syntyi Neitseestä Mariasta, piinattiin Pontius Pilatuksen alla, ristiin naulittiin, kuoletettiin ja haudattiin; astui alas helwettiin, kolmantena päivänä nousi ylös kuolleista, astui ylös taiwaasen, istuu Isän Jumalan kaikkivaltiaan oikealla kädellä, sieltä on tulewa tuomitsemaan eläwitä ja kuolleita.

Minä uskon Pyhän Hengen päälle, yhden pyhän Kristillisen seurakunnan, pyhään ihmisten yhteyden, syntein anteeksi saamisen, ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän.

Jumalan Kyhminen Käskyä.

Ensimmäinen Käsky:

Minä olen Herra sinun Jumalasi;
Ei sinun pidä muita Jumalia pitämän
minun edessäni.

Toinen:

Ei sinun pidä turhaan lausuman Her-
ran sinun Jumalasi Nimeä, sillä ei Herra
pidä sitä rankaisematta, joka Hänen Ni-
mensä turhaan lausuu.

Kolmas:

Muista lepo-päivää, että sen py-
hittäisit.

Neljäs:

Sinun pitää kunnioittaman Isänsä
ja Nitiänsä, ettäs menestyisit ja kauwan
eläisit maan päällä.

Viides:

Ei sinun pidä tappaman.

Kuudes:

Ei sinun pidä huorin tekemän.

Seitsemäs:

Ei sinun pidä warastaman.

Kahdeksas:

Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman sinun lähimmäistäs vastaan.

Yhdeksäs:

Ei sinun pidä pyytämän lähimmäises huonetta.

Kymmenes:

Ei sinun pidä himoitseman lähimmäises emäntää, eikä hänen palweliansa, eikä piikaansa, eikä hänen härkänsä, eikä hänen juhtaansa, eikä mitään, mikä sinun lähimmäises oma on.

Pelkää Jumalaa ja pidä Hänen käskynsä,
sillä näin sanoo Herra:

Minä Herra, sinun Jumalas, olen kiivas Jumala, joka etsiskelen isäin pahat teot lasten päälle kolmanteen ja neljanteen polveen, jotka minua wihaawat; ja teen laupeuden monelle tuhannelle, jotka minua rakastawat ja pitävät minun käskyni.

Kasteen Sakramentti,

jonka Herramme Jeesus Kristus sääti näin sanoen
Opetuslapsillensä:

Menkäätkä kaikkeen maailmaan ja saarnatkaa evan-
geliumia kaikille luoduille.
Joka usko ja kastetaan, se
tulee autuaaksi, mutta joka
ei usko, se kadotetaan. Mi-
nulle on annettu kaikki voima taiwaassa ja maan pääl-
lä. Menkäätkä siis ja opettakaa kaikkea kansaa, ja kas-
takaat heitä Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hen-
gen. Ja opettakaa heitä pitämään kaikki, kuin Minä
olen teille käskenyt. Ja katso! Minä olen teidän kans-
sanne joka päivä maailman loppuun asti. Ellei joku
syntyä Vedestä ja Hengestä, ei hän taida Jumalan
valtakuntaan sisälle tulla. Mitä lihasta syntynyt on,
se on liha, ja mitä Hengestä syntynyt on, se on Henki.

Herran Ehtoollinen.

Meidän Herra Jeesus Kris-
tus sinä yönä, jona Hän pe-
tettiin, otti Leivän, kiitti, murssi
ja antoi Opetuslapsillensä, ja
sanoi: Ottakaa ja syökää, tä-
mä on Minun Ruumiini, joka teidän edestänne anne-
taan; se tehkääte Minun muistokseni.

Samalla muotoa Ehtoollisen jälkeen otti Hän myös
Kalkin, kiitti, antoi heille ja sanoi: Ottakaa ja juo-

faat tästä kaikki, tämä on Uuden Testamentin Raikki, Minun Veresjäni, joka teidän ja monen edestä wuodatetaan syntein anteeksi antamiseksi; se tehkää, niin usein kuin te juotte, Minun muistokseni.

Ruoka-lukuja.

1. Ruualle käydessä.

Raikkein silmät wartioitsawat Sinua, Herra, ja Sinä annat heille ruuan ajallansa. Sinä awaat kätes, ja rawitset kaikki, jotka elävät sinun siunauksellas. Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niinkuin alusta on ollut, ja nyt ja aina ijanikaikkiseen. Amen.

Isä meidän, joka olet taiwaisja! j. n. e.

Herra Jumala, taiwaallinen Isä, siunaa meitä ja näitä Sinun lahjojas, jotka Sinä meille ruumiin rawinnoksi armollisesti suonut olet; ja anna Sinun pyhä armos, että me kohtuullisesti ja Sinun mieltäs rikkomatta niitä nautitsimme! Sinun Poikas Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta. Amen.

2. Ruualta päästyä.

Kiittäkäämme Herraa, sillä Hän on hyvä ja Hänen lauppentensa pysyy ijanikaikkisesti, joka eläimille antaa heidän ruokansa ja kaarueen pojille, jotka Häntä awuksensa huuntawat. Kunnia olkoon Isälle ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niinkuin alusta on ollut, ja nyt ja aina ijanikaikkisesta ijanikaikkiseen! Amen.

Isä meidän, joka olet taiwaisja j. n. e.

Me kiitämme Sinua, rakas taiwaallinen Isä, Jesuk-

sen Kristuksen meidän Herramme kautta, kaikkein Sinun hyvään tekois ja liiatenki näitten Sinun lahjais edestä, joita me nyt Sinun laupudestas nautinneet olemme; ja rukoilemme Sinua pyhää armoas, että niinkuin ruumis on rawintonsa saanut, mahtaisi myös sielu Sinun pyhällä saannallas aina wirwoitetuksi tulla, Sinun rakkaan Poikas Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Namu-rukouksia.

Minä kiitän Sinua, minun taiwaallinen Isäni! Jesuksen Kristuksen, Sinun rakkaan Poikas kautta, ettäs minua tänä yönä kaikesta waarasta ja wahingosta armollisesti warjellut olet; ja rukoilen Sinua ettäs minulle anteeksi antaisit kaikki minun syntini, joilla minä tänä yönä Sinun mieles rikkonut olen, ja myös tänä päivänä warjelisit minua kaikesta synnistä ja pahuudesta, että minun elämäni ja kaikki minun työni mahtais Sinulle kelpwata! sillä minä annan itseni, sieluni, ruumiini ja kaikki tyyni, kuin minulla on, Sinun haltuus ja huomaas. Sinun Pyhät Enkelis olkoot minun kanssani ja älkööt kuhunkaan minusta luopuko! Sinun Pyhä Henkes walaiskoon ja hallitkoon minua, ettei se paha wihamies, Perkele minusta mitäkään woittaisi! Amen.

Di Isä, tätä rukoilen
 Mä kautta Poikas, Jesuksen!
 Ah kuule rukoukseni
 Ja tähtä anomukseni!
 Se on mun sielun' toiwotus
 Ja sydämeni huokaus.

Ilta-rukouksia.

Minä kiitän Sinua, minun taiwaallinen Isäni! Jesuksen Kristuksen, Sinun rakkaan Poikas kautta, ettäs minua tänä päivänä kaikesta waarasta ja wahingosta armollisesti warjellut olet; ja rufoilen Sinua ettäs minulle anteeksi antaisit kaikki minun syntini, joilla minä tänä päivänä sinun mieles rikkonut olen, ja ettäs tänä yönä minua armollisesti warjelisit ja minusta murheen pitäisit; sillä minä annan itseni, ruumiini ja sieluni ja kaikki tyhyi, kuin minulla on, Sinun huomaas ja käsiis. Sinun Pyhät Enkelis olkoot minun kansjani ja älkööt kuhunkaan minusta luopuko; Sinun pyhä Henkes walaiskoon minua, ett'ei se paha wihamies, Perfele, minusta mitäkään woittaisi! Amen.

Walwo Herra, rakas taiwaallinen Isä! meidän ylitsemme, ja warjele meitä siltä kavalalta kiusaajalta, joka aina ympäri käy, etsien ketä hän sais hukuttaa; anna meille armojas, että me wahwalla uskolla miehuullisesti häntä wastustaisimme, ja tänä yönä Sinun pyhän warjelukses alla murheetoinna lepäisimme, Sinun rakkaan Poikaas, Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta. Amen.

Katso Herra! jos me makaamme eli walvomme, niin me olemme Sinun omas; jos me elämme eli kuolemme, niin Sinä olet meidän Jumalamme, joka meidät luonut olet. Sentähden rufoilen minä Sinua: älä anna apus olla kaukana minusta; warjele minua kilwelläs, ja tue minua woimallas! että minä rauhallisesti lepäisin, hywiin ma-

laisin, ja sitte kaikkena elinaikanani Sinua pyhyhdessä ja
wanhurskaudessa palvelisin; Sinun rakkain Poikas, Jesu-
ksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Kiitän sua sydäimestä,
Jesús, armas auttajan',
Hywyhtesi tyllhydestä
Mua köyhää kohtahan,
Jota määrin runsahin
Tänään taas mä nautitsin.
Armos wastakin suo vielä,
Älä sitä multa kiellä!

Lasten rukous.

Herra Jumala, taiwaallinen Isä! me rukoilemme Si-
nua: Sinun rakkain Poikas Jesuksen Kristuksen tähden,
lainaa meille pyhä armos, että me oikeassa uskossa, hy-
wisä tawoisja ja opissa päivä päivästä kasvaisimme ja
lisääntyisimme; ja että Sinä meitä, meidän wanhempiam-
me ja esivaltaamme tänä päivänä kaikesta pahuudesta ar-
mollisesti warjella ja suojella tahtoisit. Amen.

Orpolapsen rukous.

O laupias Jumala! joka olet isättömäin turva ja
auttaja ja oikea Isä kaikille, jotka lapsiksi kutsutaan
taivaassa ja maassa, armahda minua viheliäistä orpo-
lasta, joka siihen vaivaloiseen tilaan joutunut olen,
ettei minulla, paitsi Sinua, ketään ole, joka todella
minun parastani katsois! Sinä olet Isäni, turvani ja
auttajani; opeta minua oikein Sinua ja ijankaikkisen
elämän teitä tuntemaan! Kehoitajumalasia ihmisiä mi-

nuu oikein johdattamaan, että minä kaikissa kunniallisissa ja luvallisissa menoissa kasvaisin! Varjele minua kaikista pahoista ja jumalattomista kanssakäymisistä ja kaikesta, kuin minua pahentaa taitaisi! Auta että minä kaikkinaisia kiusauksia oikealla uskolla vastustaisin, ja Sinua oikeassa jumalisuudessa tässä maailmassa palvelisin, ja sitte Sinun tykönäs iankaikkisesti eläisin! Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Herra siunatkoon meitä ja varjelkoon meitä, Herra valistakoon kaswonsa meidän päällemme ja olkoon meille armollinen, Herra kääntäköön kaswonsa meidän puoleemme ja antakoon meille iankaikkisen rauhan! Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Amen.

Scotti ja Isänmaa.

Pieni Antti ja Liisa läksivät isänsä ja äitinsä kanssa potaattia kaimamaan. Miti leikkasi potaatin warsia, isä kaimoi maasta lapiolla potaattia ja Antti ja Liisa poimivat potaatit pieneen wajuun. Antti ja Liisa olivat hywin kielewiä lapsia. Antti, joka oli wähän wanhempi ja isompi kuin Liisa, sanoi Liisalle: „minäpä muistan kuin isä ja renki Pekka ja piika Kaisa kylwiwät tähän potaattia, siitä on jo monta wuikkoa ja nyt jo saadaan wereksiä potaattia. Tiedätkö sinä, sisar Liisa, kun pannaan yksi potaatti paikkaansa, niin siitä kasvaa monta potaattia.” Liisa sanoi: ”Eyllä se äiti sanoo, kunhan minä kysyn äitiltä.” Liisa kysyi paikalla äitiltään: „onko se totta, mitä Antti sanoo, että yhdestä potaatista kasvaa maassa monta potaattia. Miti sanoi: ”aiwan totta. Kun isä kyntää hywästi tätä meidän peltomaata, kewäällä ja kylwää siihen potaattia, niin saadaan siitä aina paljoa enemmän kuin on kylwetty, Sumala kaswattaa ja siunaa siitä meille monta potaattia aina yhdestä potaatista.” ”Niin”, sanoo Antti: ”isä se

kylvi myös jyviä peltoon ja sanoi: "kun Jumala kaswattaa ja siunaa, niin saadaan siitä sitte jyviä, jyvistä jauhataan myllyssä jauhoja ja niistä äiti paistaa leipää." Nyt tuli Liisalle hyvä mieli ja sanoi: „voi kuin meillä on hyvä Jumala ja maa: kun isä kyntää ja kylwää, niin Jumala kaswattaa meille maasta jyviä, joista saadaan jauhoa ja niistä leipää ja maasta kasvaa myös potaattia, nehän owat makeita, kun niitä paistetaan ja keitetään." „Niin" sanoi Antti, „mutta tiedätkö Liisa, mistä maitoa ja voita saadaan." Liisa sanoi: „sen minä kyllä tiedän. Kun olin äitin kanssa navesassa, niin sanoi äiti: „anna Perjakalle heiniä, se lypsää „lilliä" eli rieska-maitoa, josta saadaan voita." „Niin," sanoi Antti, „sanopa se isä minulle: "kun syötät oritta ahkerasti, pääset sillä minun kanssani halolle, joilla tupaa lämmitetään ja huttua keitetään ja ajoimmepa myös oriilla isän ja äitin kanssa Juhannuksessa kirkkoon. Sinne oli pitkä matka, paljoa pitempi kuin opottaan, jossa olimme piika Kaisan kanssa lampaita paimenessa. Kirkon luona korkeassa torissa oli iso kello, jota soitettiin ja se pani oikein kowasti pui pau. Pappi luki sitte kirkossa ja luffari weisäsi ja kun taas kellolla soitettiin läksimme kotiin." „Niin" sanoi, Liisa, „sanoipa se äiti ottamansa minuakin kirkkoon, kun waan saapi walmiiksi uuden mekon niistä willoista, jotka hän keritsi pienestä uuhosta." „Minäpä luulen sinulle tulee ikävä kotiin," sanoi Antti. „Muistatko kun oltiin tätilässä ja waikka tätin Annin ja Jussin kanssa oltiin taloilla ja tätin Jussi kertoi käyneensä kaupungissa ja sanoi nähneensä siellä monta koreata taloa ja ison weneen, niin ison, jossa uuni lämpisi, kuitenkin tuli sinulle niin ikävä kotiin, jotta itkit oikein." „Niin", sanoi Liisa, „eihän misjään ole niin hyvä olla kuin kodissa. Äiti aina antaa voita-leipää ja maitoa, ja eikö ole hupaista, kun lähdetään tupaan, paistetaan näitä potaattia ja syödään sitte. Kun iltajella wäsyttää, tekee äiti wuoteen, luettaa iltarukouksen ja peittää makaamaan lämpimässä wuoteessa. Namujella herättyä saamme taas olla äitin ja isän kanssa ja keskenämme olla taloilla. Onhan oikein hupaista olla kotona. — Isä ja äiti olivat askaroidessaan huomanneet lastensa tarinan. Isälle juohtui nyt mieleen, mitä hän oli kuullut kansakoululla käydessään kansakoulun opettajan lufewan eräästä kirjasta. Hän kääntyi lapsiinsa päin ja sanoi: "Jumala siunatkoon teitä lapseni: kun opitte hyvästi lufemaan aapiskirjastanne,

panen minä teidät kansakouluun ja ostan teille P. Raamatun, josta opitte tuntemaan Jumalan ja kuinka Jumala rakastaa hyviä lapsia ja kaikkia ihmisiä. Ja ostanpa teille vielä senkin kirjan, josta opettaja luki kodista ja isänmaasta. Sitte te opitte oikein rakastamaan Jumalaa, vanhempianne, omaa kotiamme ja omaa isänmaatamme. Vielä muistan mitä siinä kirjassa luettiin isänmaasta: "Raiikki tämä maa, jonka tässä voit nähdä, ja vielä paljo sitäkin enempi, on Suomenmaa. Ennen sinun isäsi asui tässä maassa sinun isäsi-isä. Ennen häntä asuivat hänen isänsä ja esi-isänsä, ei ainoastaan tässä talossa, vaan monissa taloissa ja monissa eri osissa maata. Tämä maa oli heidän, ja siksi on tämä maa meidän isäimme maa, jota on tullut perinnöksi meille, heidän lapsillensa. Täällä ovat he eläneet, tehneet työtä, riemuinneet ja kärsineet jo kauan ennen meitä. Täällä ovat he kuolleetkin ja makaavat maahan haudattuina. Jos eivät nämä meidän isämme olisi niin kärsivällisesti ja ahkerasti tehneet työtä, olisi meidän maamme nyt leiwätön erämaa. Jos he eivät olisi waeltaneet Jumalan pelwoissa ja kasvattaneet lapsiaan Jumalan totiseen tuntoon, olisimme me nyt sokoita pakanoita. Jos he eivät olisi opettaneet lapsilleen hyödyllisiä tietoja, olisimme me nyt tietämättömiä metsäihmisiä. Jos he eivät olisi warjelleet maatamme vihollisten wäkiwaltaa vastaan, ei olisi meillä nyt lakia, oikeutta eikä wapautta. Sillä tämä maa on kärsinyt paljon hätää kylmästä ilma-alasta ja paljon wäkiwaltaa wierailta kansoilta. Mutta tämä sama maa oli meidän isillemme hywin rakas, juuri niin rakas, että he ovat sen eteen uhranneet pitkälliset waiwansa, ajallisen onnensa, sydämensä weren ja henkensä.

Meidänhän tulee siis aina olla kiitolliset isillemme ja talleltaa heidän muistonja kunniasssa. Meidän tulee kunnioittaa heitä, niinkuin me kunnioitamme isää ja äitiä, että me menestyisimme ja kauan eläisimme siinä maassa, jonka Jumala meille on antanut. Meidän tulee aina kokea olla isäimme arwoisina, ettei heidän kuolemattomain henkiensä tarwitseisi jurulla ja häweten katjella alhaalla olewia kelwottomia lapsiaan. Sitä maata, jota he ovat wiljelleet ja kaunistaneet, tulee meidänkin kaunistaa ja wiljellä. Sitä maata, jota he ovat niin hellästi rakastaneet ja warjelleet aina kuolemaan asti, tulee meidänkin rakastaa ja warjella, juuri kuin hein.

Ja ei ainoastaan heidän tähtensä, vaan myös meidän

itsemme tähden. Sillä Jumala on suonut tämän maan meille antamaan kaikkea mikä meille on wälttämättömästi tarpeellista ja rakasta maan päällä. Se antaa meille maatteet ja leivän, työtä ja palkkaa, ystäviä ja turvaa. Se kaswattaa meitä jumalanpelkoon ja kaikkiin ihmisten hywiin awuihin. Se neuwoo meitä seurakuntansa ja kouluinsa opetuksella. Se suojelee meitä hallituksellaan ja la'illaan, ettei kukaan saa tehdä meille wääräyhtiä. Se auttaa meitä kaikissa hywisissä ja hyödyllisissä toimissa. Se antaa meille eläesjämme afunnon ja kuoltuamme haudan. Sitkihän on tämä maa meidän juuri kotimme. Tämän maan hyväksi tulee meidän tehdä uskollisesti työtä ja, jos Jumala niin tahtoo, kunnialla kuolla.

Muista aina Jumalan antaneen meille tämän maan omaisuudeksemme, että se täyttäisi tarkoituksensa mailmassa ja että hänen tahtonsa tapahtuisi niin maassa kuin taiwaassa. Sillä maa on Jumalan ja kaikki mitä siinä on. Meidän tulee tehdä tili siitä, millä tavalla me olemme käyttäneet Jumalan lahjan. Hän on kerran sanowa jokaiselle meistä: minä olen pannut sinun hoitajaksi talooni ja hallitsijaksi tähän minun maahani. Kuinka olet sinä hoitanut minun taloani? Kuinka hallinnut minun maatani? Mitä on meillä vastaa mista Herralle? — Hän joka tuomitsee kaikki wanhurskaalla tuomiollaan, on löytävä meissä ainoastaan syntiä ja puutosta. Mutta meidän tulee rukoilla häntä, ollessamme vielä hänen huoneenhaltioinansa, että hän antaisi meille oikein woimallisen, oikein uskollisen ja aina wilpittömän rakkauden isänmaatamme kohtaan. Että tämä maa kukoistaisi hänen kaikkivaltaaasja suojeluksessaan ja julistaisi hänen kiitostaan suwusta sukuhun.

Di maamme, Suomi, synnyinmaa,
 Soi sana kultainen!
 Ei laaksoa, ei kukkula,
 Ei wettä, rantaa rakkaampaa,
 Kun kotimaa tää pohjainen,
 Maa kallis isien.

Ja tässä, tässä on tämä maa,
 Sen näkee silmämme;
 Me kättä woimme ojentaa
 Ja wettä, rantaa osoittaa,
 Ja sanoa: kas tuoss' on se,
 Maa armas isäimme!

Suomalaiset ja Latinaiset Numerot,

ja muut

Luvunlaske-merkit:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.
13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.				
XIII.	XIV.	XV.	XVI.	XVII.	XVIII.	XIX.	XX.				
21.	22.	23.	30.	40.	50.	60.	70.	80.			
XXI.	XXII.	XXIII.	XXX.	XL.	L.	LX.	LXX.	LXXX.			
90.	100.	200.	300.	400.	500.	600.	700.	800.			
XC.	C.	CC.	CCC.	CD.	D.	DC.	DCC.	DCCC.			
900.	1000.	2000.	3000.	4000.		1881.					
CM.	M.	MM.	MMM.	MMMM.		MDCCLXXXI.					

Luvunlaske-merkit.

+ Yhteenlaske-merkki. — Vähennys-merkki. × Ker-
toma-merkki. : Jakama-merkki. = Yhtäläisyys-merkki.

Kerto- ja Jako-taulu.

2 kertaa 2 tekee 4	4 kertaa 4 tekee 16	7 kertaa 7 tekee 49
2 × 3 = 6	4 × 5 = 20	7 × 8 = 56
2 × 4 = 8	4 × 6 = 24	7 × 9 = 63
2 × 5 = 10	4 × 7 = 28	7 × 10 = 70
2 × 6 = 12	4 × 8 = 32	
2 × 7 = 14	4 × 9 = 36	8 kertaa 8 tekee 64
2 × 8 = 16	4 × 10 = 40	8 × 9 = 72
2 × 9 = 18	5 kertaa 5 tekee 25	8 × 10 = 80
2 × 10 = 20	5 × 6 = 30	
	5 × 7 = 35	9 kertaa 9 tekee 81
3 kertaa 3 tekee 9	5 × 8 = 40	9 × 10 = 90
3 × 4 = 12	5 × 9 = 45	
3 × 5 = 15	5 × 10 = 50	10 kertaa 10 tekee 100
3 × 6 = 18		10 × 100 = 1000
3 × 7 = 21	6 kertaa 6 tekee 36	
3 × 8 = 24	6 × 7 = 42	100 kertaa 100 tekee 10,000
3 × 9 = 27	6 × 8 = 48	100 × 1,000 = 100,000
3 × 10 = 30	6 × 9 = 54	
	6 × 10 = 60	1000 kertaa 1000 tekee 1,000,000.

Luvunlaske-esimerkkiä.

biljoonat.
 sadat tuhannet miljoonat.
 kymmenet tuh. miljoonat.
 tuhannet miljoonat.
 sadat miljoonat.
 kymmenet miljoonat.
 miljoonat.
 sadat tuhannet.
 kymmenet tuhannet.
 tuhannet.
 sadat.
 kymmenet.
 yhdöt.

3,424,395,786,432.

Kolme biljoonaa, neljä sataa kaksikymmentä neljä tuhatta, kolme sataa yhdeksänkymmentä viisi miljoonaa, seitsemän sataa kahdeksänkymmentä kuusi tuhatta, neljä sataa kolmekymmentä kaksi.

1. Yhteenlaskua:

	2		
	4	25	345
	3	34	876
2 + 4 + 3 + 5 + 7 + 9 = 30 eli	5	86	710
	7	91	642
	9	10	382

Summa 30. 246. 2,955.

	Markk.	penn.
	25	16
	56	8
	342	10
Summa	423	34

R	S	Luotia.
24	16	24
16	18	20
25	10	30
65	44	74 eli
2	6	10
67		

2. Vähennyslaskua:

4 - 2 = 2,	7 - 3 = 4,	10 - 3 = 7,	16 - 8 = 8 eli
4	7	10	16
2	3	3	8
2	4	7	8

$$\begin{array}{r}
 42 - 18 = 24, \\
 \underline{42} \\
 18 \\
 \hline
 24
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 81 - 78 = 3, \\
 \underline{81} \\
 78 \\
 \hline
 3
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 3,845 - 1,768 = 2,077 \text{ eli} \\
 \underline{3,845} \\
 1,768 \\
 \hline
 2,077
 \end{array}$$

3. Kertolaskua:

$$\begin{array}{r}
 2 \times 3 = 6, \\
 \underline{2} \\
 3 \\
 \hline
 6
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 8 \times 2 = 16, \\
 \underline{8} \\
 2 \\
 \hline
 16
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 12 \times 2 = 24, \\
 \underline{12} \\
 2 \\
 \hline
 24
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 321 \times 21 = 6741 \text{ eli} \\
 \underline{321} \\
 21 \\
 \hline
 321 \\
 \underline{642} \\
 6,741
 \end{array}$$

4. Jakolaskua:

$$\begin{array}{r}
 6 : 2 = 3, \\
 \underline{6} \quad 2 \\
 3
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 10 : 2 = 5, \\
 \underline{10} \quad 2 \\
 5
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 16 : 2 = 8, \\
 \underline{16} \quad 2 \\
 8
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 100 : 4 = 25, \\
 \underline{100} \quad 4 \\
 8 \quad 25 \\
 \hline
 20 \\
 20 \\
 \hline
 216 \\
 \hline
 6
 \end{array}
 \quad
 \begin{array}{r}
 462 : 24 = 19 \frac{6}{24}, \\
 \underline{462} \quad 24 \\
 24 \quad 19 \frac{6}{24} \\
 \hline
 222 \\
 \underline{216} \\
 6
 \end{array}$$

Djalukuja:

$\frac{1}{2}$ puoli, $\frac{3}{4}$ kolmeneljännestä, $\frac{6}{24}$ 6 kahatakymmentä neljää osaa.

Suuruuden mitat.

1 Leiwiskä (LW) = 20 naulaa (N). — 1 N = 32 Luotia. — 1 Luoti = 4 finttiiniä. — 1 Sentneri = 100 N.

1 markka = 100 penniä. — 1 Rupla = 100 kopeikkaa.

1 Peninkulma = 10 wirstaa = 18,000 kynnärää. — 1 wirsta = 1,800 kynnärää. — syli = 3 kynnärää. — 1 kynnärä = 2 jalkaa = 4 korttelia. — 1 kortteli = 6 työ-tuunmaa = 5 kymmentuumaa.

1 vuosi = 365 vuorokautta = 12 kuukautta. — 1 kuukausi = 30 päivää. — 1 viikko = 7 vuorokautta = 6 työpäivää. — 1 vuorokausi = 24 tuntia. — 1 tunti = 60 minuuttia. — 1 minuutti = 60 sekuntia.

1 krosfi = 12 tusinaa = 144 kappaletta (1 toltti lautjoja = 12 kappaletta). — 1 riisfi paperia = 20 firjaa. — 1 firja firjoitus-paperia = 24 arkfia. — 1 firja paino-paperia = 25 arkfia.

1 tynnyri = 30 fappaa. — 1 farpio = 10 fappaa. — 1 nelikko = $7\frac{1}{2}$ fapp.

1 aami eli wati = 60 kannua. — 1 ankuri = 15 kannua. — 1 kannu = 2 tuoppia = 8 korttelia. — 1 kortteli = 4 jumprua.

Aajiset 1
Piipponey

MB 6945

